

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke společnému sdělení Evropskému parlamentu a Radě

Kosmická strategie Evropské unie pro bezpečnost a obranu

(JOIN(2023) 9 final)

(2023/C 349/23)

Zpravodaj: **Maurizio MENSI**

Spoluzpravodaj: **Jan PIE**

Žádosti o vypracování stanoviska	Evropská komise, 2. 5. 2023
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Poradní komise pro průmyslové změny
Přijato v sekci	22. 6. 2023
Datum přijetí na plenárním zasedání	12. 7. 2023
Plenární zasedání č.	580
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	170/1/1

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV podporuje uznání bezpečnostního a obranného rozměru vesmíru ze strany EU, jehož odrazem je zveřejnění společného sdělení Evropskému parlamentu a Radě *Kosmická strategie Evropské unie pro bezpečnost a obranu* (dále jen „strategie“) dne 10. března 2023.

1.2 EHSV souhlasí s deklarovaným společným chápáním nového geopolitického kontextu zahrnujícího vážné problémy způsobené ruskou invazí na Ukrajinu, kritičnost kosmických prostředků a služeb a nutnost vypracovat opatření zaměřená na jejich ochranu a obranu, což je nezbytným krokem k vytvoření seriózní celoevropské politiky pro oblast vesmíru.

1.3 EHSV souhlasí s tím, že ještě před posílením odolnosti a ochrany kosmických systémů a služeb je prioritou identifikace hrozeb, u níž musí orgány EU zajistit zapojení všech příslušných aktérů, včetně průmyslu, sociálních subjektů a občanské společnosti do mapování a provádění doporučení. Vzhledem k relevantnímu civilnímu využití kosmických technologií bude důležité podpořit organizovanou občanskou společnost, aby plně porozuměla příslušnému veřejnému zájmu a výhodám strategie pro občany s cílem zlepšit její legitimitu a posílit veřejnou podporu.

1.4 EHSV doporučuje ve světle současného znepokojivého geopolitického kontextu posílit odolnost a ochranu kosmických systémů a služeb v Unii. EHSV konstatuje, že základní výzvou v souvislosti s tímto cílem je schopnost zvýšit současnou nízkou úroveň veřejných investic, snížit jejich roztržitost a podpořit přístup založený na evropské přidané hodnotě v situaci, kdy Evropa zdaleka zaostává za USA, Čínou a Ruskem, pokud jde o veřejné investice do vesmíru.

1.5 EHSV se domnívá, že posílení odolnosti a ochrany kosmických systémů a služeb v Unii znamená rovněž provádění opatření na podporu technologické suverenity a odolnosti kritických průmyslových hodnotových řetězců s cílem zajistit nezávislost. V tomto ohledu EHSV důrazně doporučuje, aby byla plně uznána a zdůrazněna klíčová úloha průmyslu spočívající v identifikaci problémů závislostí a zmírňujících opatření.

1.6 EHSV by rád připomněl, že světoví lídři stále více uznávají a potvrzují způsob, jakým vesmír zasahuje do všech ostatních oblastí a přináší přidanou hodnotu pro lidstvo. Evropské kosmické odvětví dnes řeší některé z nejnaléhavějších výzev naší doby, jako je monitorování změny klimatu, pomoc při stimulaci technologických inovací a poskytování konkrétních socioekonomických přínosů pro každodenní život občanů. Instrukce, podniky a občané se stále více spoléhají na kosmické technologie, data a služby pro komunikaci, navigační a lokalizační systémy a pozorování Země (např.

okamžité informování a komunikace na místě v případě katastrof). Vesmír má zásadní význam pro občany a strategickou autonomii Evropy, jakož i v kontextu globální diplomacie, utváření evropské identity a pro inspiraci a motivaci příštích generací.

1.7 EHSV velmi vítá budoucí „právní předpis EU pro oblast vesmíru“, který by se vztahoval na bezpečnost, ochranu, udržitelnost a normalizaci a který by směřoval k potřebnému unijnímu přístupu k řízení kosmického provozu ⁽¹⁾.

1.8 EHSV je přesvědčen, že je nezbytné, aby všechna opatření týkající se průmyslu (např. konkurenceschopnost, kritické technologie, bezpečnost dodavatelského řetězce) byla začleněna do soudržné a celoevropské průmyslové politiky, a to v kontextu velmi silné závislosti evropského kosmického odvětví na velmi omezených otevřených trzích.

1.9 EHSV trvá na tom, že i když jsou zapotřebí konkrétní opatření, která mohou být užitečná pro řešení konkrétních situací, mohou mít tato opatření smysl a být plně účinná pouze tehdy, pokud kombinují individuálně uzpůsobenou politiku zadávání veřejných zakázek, ambiciózní a účinnou politiku v oblasti výzkumu a vývoje a podporu zavádění kosmických technologií a služeb vyvinutých v Evropě na trh, a to i s ohledem na vývozní trhy, zejména prostřednictvím ekonomické diplomacie.

1.10 EHSV je přesvědčen, že ambiciózní, ale také soudržná podpora výzkumu a inovací je základním kamenem udržitelnosti kosmického odvětví a jeho schopnosti sloužit potřebám veřejné politiky. Evropa potřebuje silnější a konzistentnější podporu výzkumu a inovací, aby si udržela své postavení v oblasti vesmíru a zajistila, že bude mít vnitřní průmysl schopný navrhovat, dodávat a využívat nejmodernější kosmické systémy.

1.11 Pokud jde o oblasti, v nichž je klíčová spolupráce s třetími zeměmi, EHSV zdůrazňuje, že jakožto obecná pravidla je důležité zachovat evropskou suverenitu a vyhnout se mimoevropským závislostem ve strategických oblastech a zároveň podporovat spolupráci a interoperabilitu, jakož i reciprocitu a vzájemnou prospěšnost s USA a dalšími podobně smýšlejícími třetími stranami.

1.12 EHSV se domnívá, že na strategii musí navazovat konkrétní a rychlá opatření, pokud jde o cílený rozpočet, harmonogram provádění opatření a vytváření pracovních míst ⁽²⁾. Tento přesný plán musí vypracovat EU na základě celoevropské koordinace aktérů zapojených do činností v kosmickém prostoru.

2. Související informace

2.1 Vzhledem k tomu, že krize COVID-19 odhalila nedostatečnou autonomii a kontrolu Evropy, pokud jde o kritickou síťovou infrastrukturu, ruská invaze na Ukrajinu dále urychlila cestu k upevnění a posílení bezpečnostního a obranného rozměru vesmíru.

2.2 Na institucionální úrovni to bylo symbolizováno dvěma klíčovými milníky.

2.2.1 Versailleské prohlášení, které dne 11. března 2022 vydali vedoucí představitelé Evropské unie v reakci na ruskou invazi na Ukrajinu, klade zvláštní důraz na vesmír z hlediska obranných činností, neboť vedoucí představitelé EU se zejména dohodli na *posílení bezpečnostního a obranného rozměru kosmického průmyslu a činností*.

2.2.2 Strategický kompas pro bezpečnost a obranu, který dne 21. března 2022 vydala Evropská komise pod záštitou vysokého představitele EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Strategický kompas uvádí, že o vesmír se vede stále více sporů, což má silné důsledky pro obranu, a má mnoho dopadů na evropské kosmické odvětví.

2.3 Tyto iniciativy EU byly doplněny dalšími programy spolupráce, například v souvislosti s Radou ESA na ministerské úrovni v roce 2022, která navrhla několik iniciativ v oblasti bezpečnosti ve vesmíru a z vesmíru pro příspěvky členských států.

⁽¹⁾ V souladu se stanoviskem Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí Program Unie pro bezpečnou konektivitu na období 2023–2027 [COM(2022) 57 final – 2022/0039 (COD)] a společné sdělení Evropskému parlamentu a Radě – Přístup EU k řízení kosmického provozu – Příspěvek EU k řešení globální výzvy [COD]; JOIN(2022) 4 final] (Úř. věst. C 486, 21.12.2022, s. 172); a stanoviskem „New Space“.

⁽²⁾ Zejména pokud jde o zaměstnanost žen.

2.4 Ruská invaze na Ukrajinu ukázala nade vše pochybnost zcela zásadní důležitost vesmíru jako klíčového prostředku. Tato válka rovněž ukázala relevantní a určující dopad komerčních prostředků, které mohou doplňovat vládní prostředky a strategie, z čehož pramení význam pravidelné interakce a spolupráce veřejného a soukromého sektoru, zejména pokud jde o technické a provozní kapacity.

3. Obecné připomínky

3.1 EHSV uznává naprostou kritičnost vesmíru jako klíčového prostředku pro nezávislé a informované rozhodování a přijímání opatření ze strany evropských tvůrců politik v oblasti řešení krizí a bezpečnosti, což je nezbytný krok při vytváření seriózní celoevropské politiky pro oblast vesmíru. Vzhledem k relevantnímu civilnímu využití kosmických technologií bude důležité podpořit organizovanou občanskou společnost, aby plně porozuměla příslušnému veřejnému zájmu a výhodám strategie pro občany s cílem zlepšit její legitimitu a posílit veřejnou podporu.

3.2 Úsilí Evropy o dosažení důvěryhodné a zajištěné autonomie v oblasti vesmíru pro provádění její strategické autonomie je nyní skutečností a představuje stále více sdílenou výzvu napříč kontinentem. EHSV se domnívá, že veškeré úsilí, ať už civilní či vojenské, vnitrostátní nebo evropské, veřejné či soukromé, musí společně směřovat k účinnosti a spolehlivosti pro uživatele v oblasti bezpečnosti, jak je zdůrazněno v akčním plánu pro synergie mezi civilním, obranným a kosmickým průmyslem⁽³⁾, což je důvodem pro posílené partnerství veřejného a soukromého sektoru a potenciální partnerství s podobně smýšlejícími zeměmi.

3.3 Existuje stále větší riziko, že noví aktéři budou ohrožovat kosmické systémy, aby ovlivnili kritické služby zajišťované družicemi. EHSV považuje za stále důležitější, aby rostoucí zájem Evropy o kosmické služby a její závislost na nich byly doprovázeny opatřeními zaměřenými na ochranu a obranu kosmických kapacit a služeb, aby evropská společnost a hospodářství nebyly vystaveny ještě kritičtější zranitelnosti.

3.4 EHSV je přesvědčen, že členské státy musí plně prosazovat svou odpovědnost a závazek k celosvětovému míru a bezpečnosti tím, že posílí svou svobodu jednání ve vztahu k vesmíru i ve vesmíru samém s využitím svých svrchovaných schopností a prostředků, a považuje ji za jeden z nejpřímějších a nejkritičtějších nástrojů, které mají k dispozici, aby mohly jednat a uplatňovat vliv. Za tímto účelem musí zaručit odolnost svého kosmického průmyslu a bezpečnost své infrastruktury dodávek a služeb ve prospěch svých občanů. V této souvislosti je zajištění svrchovaného a udržitelného přístupu Evropy do vesmíru nespornou prioritou.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Oblast kosmických hrozeb

4.1.1 EHSV vítá identifikaci hrozeb, které by mohly být odpovědné za narušení, degradaci nebo zničení kosmických systémů, a to prostřednictvím přípravy každoroční analýzy kosmických hrozeb, která je považována za klíčovou pro pochopení nepřátelského prostředí, v němž se vesmírná a pozemní infrastruktura a služby vyvíjejí dnes i v budoucnu.

4.1.2 EHSV uznává, že takové posouzení by pomohlo zabránit tomu, aby potenciálně nepřátelské země nebo organizace získaly citlivé schopnosti a kapacity (včetně dovedností, technologií, prostředků a stavebních prvků). Cílem by bylo zaručení evropské správy a kontroly „citlivých schopností a kapacit“.

4.1.3 EHSV se domnívá, že Evropská komise a ESVC by měly zahrnout názory a příspěvky evropského kosmického odvětví (velkých a malých subjektů), výzkumných a technologických organizací a akademické obce do přípravy každoroční analýzy kosmických hrozeb a do určování doporučení a opatření, která z ní vyplynou.

4.1.4 EHSV je přesvědčen, že takový proces by soukromému sektoru umožnil:

- a) pracovat na nových prioritách v oblasti výzkumu a vývoje specifických pro již známé hrozby nebo nový druh hrozeb, které mohou vzniknout;

⁽³⁾ COM(2021) 70 final.

- b) zvyšovat povědomí zákazníků a institucionálních subjektů o potřebě preventivních přístupů;
- c) stanovovat nové normy na evropské úrovni, a tím přispívat k procesu normalizace na celosvětové úrovni;
- d) vyměňovat si osvědčené postupy mezi veřejnými a soukromými subjekty;
- e) přizpůsobit „pozemní“ přístupy do vesmíru.

4.2 Posílení odolnosti a ochrany kosmických systémů a služeb v EU

4.2.1 Celounijní bezpečnostní rámec pro ochranu kosmických systémů, sdílení informací a spolupráci při incidentech týkajících se bezpečnosti vesmíru

4.2.1.1 EHSV se domnívá, že celosvětové regulační iniciativy a jednostranná rozhodnutí týkající se řízení kosmického provozu pravděpodobně vytvoří pro evropské subjekty náročné prostředí. Reformy prováděné mimo Evropu by skutečně mohly potenciálně narušit schopnost evropského kosmického odvětví soutěžit za rovných podmínek a zároveň ovlivnit jeho udržitelnost a dále ohrozit evropskou suverenitu, která je zastřešujícím cílem EU v oblasti vesmíru.

4.2.1.2 EHSV je přesvědčen, že Evropská unie má příležitost chopit se vedení diskusí, a poskytnout tak základ pro ochranu klíčové evropské kosmické infrastruktury a souvisejících služeb. Tím, že bude Evropská unie proaktivní a bude podporovat spolupráci členských států EU namísto roztržičnosti, umožní evropskému kosmickému odvětví využívat dohodnutá pravidla a postupy ve svůj prospěch a dále je prosazovat na celosvětové úrovni. Harmonizovanější přístup založený na intenzivnější spolupráci mezi členskými státy by šířeji podpořil společné investice do obrany a průmyslu EU. Možnost společného zadávání veřejných zakázek by mohla v tomto ohledu zvýšit účinnost na straně poptávky a přispět ke konkurenceschopnosti a efektivitě kosmického a obranného průmyslu⁽⁴⁾.

4.2.1.3 EHSV se domnívá, že posílení potenciálu technologií a průmyslových odvětví s vedlejším dopadem, jako jsou letectví a technologie s vojenským i civilním využitím (tzv. dvojí užití), by mělo významný dopad na průmyslový i vojenský vývoj EU.

4.2.1.4 Pokud jde o bezpečnost a kybernetickou bezpečnost, EHSV plně souhlasí s tím, že požadavek na „bezpečnost již od fáze návrhu“ má zásadní význam pro odolnost. Společné evropské bezpečnostní normy jsou rovněž nezbytné, jestliže jsou používány praktickým způsobem, neboť cykly stanovování a přijímání jsou na konkurenčním trhu, kterému evropské kosmické odvětví čelí, často příliš dlouhé. Z toho vyplývá, že:

- a) je třeba je rozvíjet souběžně s vývojem technologie;
- b) je třeba stanovit pružný postup certifikace;
- c) zapojení začínajících podniků a malých a středních podniků prostřednictvím jejich schopnosti plnit bezpečnostní požadavky vyžaduje lepší institucionální podporu a spolupráci v rámci dodavatelského řetězce;
- d) je třeba vypracovat nové normy.

4.2.1.5 EHSV konstatuje, že směrnice o odolnosti kritických subjektů⁽⁵⁾ a směrnice o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně kybernetické bezpečnosti v Unii⁽⁶⁾ (NIS 2) jsou použitelné pouze na úrovni členských států, a nikoli na úrovni orgánů EU. EHSV je přesvědčen, že by se tyto směrnice měly vztahovat i na prostředky vlastněné EU.

⁽⁴⁾ Jak bylo zdůrazněno ve stanovisku Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví akt o posílení evropského obranného průmyslu prostřednictvím kolaborativního zadávání veřejných zakázek (COM(2022) 349 final) (Úř. věst. C 486, 21.12.2022, s. 168).

⁽⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2557 ze dne 14. prosince 2022 o odolnosti kritických subjektů a o zrušení směrnice Rady 2008/114/ES (Úř. věst. L 333, 27.12.2022, s. 164).

⁽⁶⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2555 ze dne 14. prosince 2022 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně kybernetické bezpečnosti v Unii a o změně nařízení (EU) č. 910/2014 a směrnice (EU) 2018/1972 a o zrušení směrnice (EU) 2016/1148 (směrnice NIS 2) (Úř. věst. L 333, 27.12.2022, s. 80).

4.2.2 Posílení technologické suverenity kosmického odvětví EU

4.2.2.1 EHSV plně vítá vůli usilovat o navýšení rozpočtu Evropského obranného fondu a programu Horizont Evropa, neboť se v souvislosti s nejnovějšími fázemi rozvoje zdálo, že EU dosud není schopna sladit svůj rozpočet a související finanční nástroje se svými deklarovanými ambicemi dosáhnout požadované úrovně připravenosti u pokročilých technologií.

4.2.2.2 V souvislosti s obnovením společné pracovní skupiny se EHSV domnívá, že by měl být stanoven jednotný postup vedoucí k jednotnému dohodnutému a sdílenému archivu kritických situací. Přítomnost evropského kosmického průmyslu jako klíčového zúčastněného subjektu v tomto procesu je důležitá, jelikož snížení závislosti by mohlo zlepšit evropskou suverenitu, neboť přispívá ke konkurenceschopnosti průmyslu.

4.2.2.3 EHSV se zamýšlí nad budoucími úlohami a interakcemi společné pracovní skupiny a Observatoře pro kritické technologie a zdůrazňuje, že je třeba mezi nimi zajistit lepší součinnost.

4.2.2.4 EHSV podporuje vytvoření nových aliancí a významných projektů společného evropského zájmu týkajících se technologií důležitých pro vesmír a obranu, protože by mohly přispět ke zvýšení úrovně financování a k rozvoji a udržitelnosti dvojitých zdrojů v Evropě.

4.2.3 Řešení rizik pro bezpečnost v kosmickém odvětví v EU

4.2.3.1 Řešení rizik pro bezpečnost v kosmickém odvětví v EU prostřednictvím ochrany jejich dodavatelských řetězců a pravidel pro zadávání veřejných zakázek, která plně zaručují bezpečnost dodávek, je velmi vítáno.

4.2.3.2 EHSV se však domnívá, že je klíčové, aby tato opatření byla široce začleněna jako součást soudržné a celoevropské průmyslové politiky pro oblast vesmíru.

4.2.4 Rozvoj schopností včetně autonomního přístupu EU do vesmíru za účelem zvýšení odolnosti

4.2.4.1 EHSV souhlasí s tím, že klíčovými technologiemi/schopnostmi odolnosti jsou užitečné náklady vlastní ochrany, responzivní nosné rakety, schopnosti získávání poznatků o situaci ve vesmíru, opravy na oběžné dráze a zabezpečený suverénní cloud vyhrazený pro kosmické služby.

4.2.4.2 EHSV se domnívá, že by měl být zajištěn dlouhodobý nezávislý přístup EU do vesmíru, jelikož Evropa nemůže být při vypouštění svých kosmických systémů a údržbě své vlastní kosmické infrastruktury závislá na třetích zemích. V tomto ohledu je naprosto nezbytné, aby se pro institucionální vypouštění uplatňovala zásada preference evropských nosných raket.

4.2.5 Reakce na kosmické hrozby

4.2.5.1 EHSV se domnívá, že odhalování hrozeb vyžaduje vytvoření plnohodnotné a autonomní architektury řízení kosmického provozu, která se bude mimo jiné opírat o vytvoření a podporu financovaných programových položek s cílem dále rozvíjet evropské schopnosti řízení kosmického provozu (pozorování a sledování vesmíru – SST, získávání poznatků o kosmické oblasti – SDA) a urychlit zavádění komerčně životaschopných, konkurenceschopných a rozšířitelných evropských schopností SST a řízení kosmického provozu (?).

4.2.5.2 V tomto smyslu EHSV plně souhlasí se silným zaměřením společného sdělení na schopnosti získávání poznatků o kosmické oblasti, pokud se v každé své fázi opírá o podporu průmyslu, odborné znalosti a schopnosti – vedle schopností EU a členských států EU.

(?) V souladu se stanoviskem Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí Program Unie pro bezpečnou konektivitu na období 2023–2027 [COM(2022) 57 final – 2022/0039 (COD)] a společné sdělení Evropskému parlamentu a Radě – Přístup EU k řízení kosmického provozu – Příspěvek EU k řešení globální výzvy [COD]; JOIN(2022) 4 final] (Úř. věst. C 486, 21.12.2022, s. 172) a stanoviskem „New Space“.

4.2.5.3 EHSV podporuje úsilí členských států EU o silnou koordinaci na úrovni EU v zájmu podpory cíle větší otevřené evropské strategické autonomie, v souladu s transatlantickou partnerskou aliancí, spoluprací s klíčovými partnery, jako jsou USA a Spojené království, a zapojením na mnohostranné úrovni, a případně přípravy půdy pro schopnosti na úrovni EU.

4.2.5.4. EHSV uznává význam kosmických cvičení, neboť koordinace mezi Evropany by měla být silnější, účinnější a měla by mít větší váhu vůči našim spojencům, zejména USA. To předpokládá vytvoření společné kultury kosmických operací.

4.2.6 Posílení využívání vesmíru pro bezpečnost a obranu

4.2.6.1 EHSV souhlasí s tím, že zlepšení přínosu oblasti vesmíru k evropským obranným schopnostem znamená rovněž spoléhat se na již existující evropské stěžejní programy a zlepšit je se zaměřením na bezpečnostní a obranný rozměr.

4.2.6.2 EHSV zdůrazňuje, že rozšíření programu Copernicus směrem k bezpečnostním schopnostem by znamenalo výrazné navýšení cílů programu, které by mělo být pečlivě posouzeno, zejména s ohledem na související rizika pro kapacity financování programu Copernicus a jeho současnou politiku veřejně přístupných dat.

4.2.6.3 EHSV zdůrazňuje, že je důležité, aby strategie přispívala k Zelené dohodě pro Evropu a souvisejícím průmyslovým ekosystémům. Program Copernicus, který je považován za referenční hodnotu světové úrovně pro monitorování změny klimatu a životního prostředí, zejména přímo přispívá k pojmenování problémů a hledání řešení změny klimatu a k podpoře úlohy Evropy na světové scéně. Vzhledem k tomu, že se program Copernicus stal celosvětově uznávaným standardem pro vědecké snímky a kvalitu údajů, je třeba jej dále podporovat neutuchajícími ambicemi.

4.2.6.4 Pokud jde o program IRIS², EHSV důrazně podporuje program, který Unii pomůže zůstat předním mezinárodním aktérem se svobodou jednání v oblasti vesmíru.

4.2.6.5 EHSV je přesvědčen, že je nezbytné, aby všechna opatření týkající se průmyslu (konkurenceschopnost, kritické technologie, bezpečnost dodavatelského řetězce atd.) byla začleněna do soudržné a celoevropské průmyslové politiky, a to v kontextu velmi silné závislosti evropského kosmického odvětví na velmi omezených otevřených trzích.

4.2.6.6 EHSV by rád zdůraznil, že oblast vesmíru je inovativním a neustále se vyvíjejícím odvětvím. Aby byla zajištěna konkurenceschopnost evropských činností v kosmickém prostoru, musí se rozvoj odborných dovedností neustále přizpůsobovat a zlepšovat. Vzhledem k tomu, že trendy nábory pracovníků v odvětví byly v posledních letech výrazné a očekává se, že v blízké budoucnosti výrazně zůstanou, je třeba tuto skutečnost dále provázet konkrétními opatřeními, jako je například zřízení kosmické akademie EU.

4.2.7 Partnerství pro odpovědné chování v kosmickém prostoru

4.2.7.1 EHSV souhlasí s tím, že pro zajištění bezpečného, udržitelného a spolehlivého využívání kosmických kapacit mají zásadní význam partnerství a společné podniky s dalšími regiony, subjekty a podobně smýšlejícími třetími stranami.

4.2.7.2 Ve světle klíčového významu spolupráce EHSV upozorňuje, že by při podpoře spolupráce a interoperability mělo být coby základní východisko zahrnuto zachování evropské svrchovanosti a autonomie, jakož i reciprocita a vzájemná prospěšnost s USA a dalšími podobně smýšlejícími třetími stranami coby obecné pravidlo.

V Bruselu dne 12. července 2023.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Oliver RÖPKE